

UDENRIGSMINISTERIET

Dato: 30. oktober 2009

Spørgsmål fra Udenrigs-
udvalget efter ønske fra
Per Clausen (EL) til
udenrigsministeren af
20. oktober 2009.
URU alm. del - spørgs-
mål stillet af ikke-
medlem af udvalget
(MFU) - spm. 7

Spørgsmål 7

Hvilke initiativer har regeringen taget for at sikre sig, at godkendelsen af Nord Stream gasforbindelsen ikke benyttes af Rusland til at udøve et endnu større pres på sine nabolande med trusler om at afbryde gasforsyningen til disse lande?

Svar:

Europa har brug for at importere stigende mængder gas i de kommende år. Regeringen finder ikke, at etableringen af en ny søbaseret forsyningslinje til EU vil forringe forsynings sikkerheden for EU eller Ruslands øvrige naboer. I overensstemmelse med EU's overordnede energipolitik er det tværtimod regeringens opfattelse, at det bedste middel til at sikre EU's borgere og virksomheder stabil forsyning af energi til rimelige priser er at have så mange forsyningskilder og så mange forsyningslinjer som muligt samt at have et velfungerende indre marked for energi. Regeringen har derfor støttet, at Nordstream indgår i Kommissionens liste over prioriterede projekter inden for det transeuropæiske energinet. Af samme grund er Danmark også åben over for, at der etableres flere forsyningslinjer til EU, f.eks. Nabucco.

I overensstemmelse hermed har Danmark generelt på EU-plan arbejdet aktivt for, at energiforsynings sikkerhed tages alvorligt. Både for EU's medlemslande og for EU's østlige naboer. Internt i EU er der blevet arbejdet i flere spor. Energieffektivitet og øget brug af vedvarende energi er centrale elementer i bestræbelserne på at styrke EU's energiforsynings sikkerhed. Det er også et hovedsigte at øge liberaliseringen af energimarkederne for derigennem at sikre stabile forsyninger til rimelige priser. Herudover er der på tværs af EU og med aktiv dansk støtte iværksat en række infrastrukturprojekter, som skal medvirke til at sikre, at markederne kan fungere, og at EU kan agere solidarisk, hvis der er behov.

I forbindelse med EU's økonomiske genopretningsplan er der afsat betydelige beløb til EU-støtte til forbedring af energiinfrastrukturen i EU. Som et særligt initiativ kan nævnes, at stats-/regeringslederne fra de tre baltiske lande, Polen, Tyskland, Finland, Danmark og Sverige samt EU-Kommissionens formand har indgået en hensigtserklæring om en 'Baltic Energy Market Interconnection Plan'. Planens overordnede formål er at få etableret et mere sammenhængende energimarked omkring Østersøen, som bl.a. vil mindske de baltiske landes sårbarhed over for forsyningssvigt fra tredjelande. De konkrete planer drejer sig f.eks. om udbygning af elkabler fra Sverige og Finland til Baltikum. Hertil kommer overvejelser om en gasrørledning mellem Polen og Litauen. Der er også flere projekter, der går ud på en forbedring af mulighederne for at transportere gas i 'modsat' retning, dvs. fra vest mod øst, hvilket af tekniske grunde ikke tidligere har været muligt i større omfang. Forbedring af gasinfrastrukturen og udvikling af et velfungerende indre gasmarked er den bedste måde at styrke gasforsynings sikkerheden i Europa på. Herved kan gas omdirigeres fra områder med tilstrækkelige mængder til områder, hvor der er mangel på gas. Der henvises i øvrigt til klima- og energiministeren for yderligere detaljer herom.

Energisamarbejdet med EU's østlige nabolande er også blevet udbygget betydeligt i de senere år. Længst er man nået i forhold til Ukraine, bl.a. for at undgå afbrydelse af energiforsyningen fra øst, som vi tidligere har set. I marts 2009 afholdt EU en investeringskonference om moderniseringen af det ukrainske system for gastransit – formålet var at bringe det ukrainske system på linje med EU's standarder i løbet af 2010-11 og skabe optimale rammer for de nødvendige investeringer. I juli 2009 var EU medvirkende til, at der sammen med de internationale finansielle institutioner blev fundet en løsning på de ukrainske betalingsproblemer med gasleverancerne fra Rusland. Bestræbelserne på at støtte Ukraine finansielt og teknisk er betinget af gennemførelsen af en række nødvendige reformer i den ukrainske gasindustri. Forhandlingerne med Ukraine om landets optagelse i det Europæiske Energifællesskab blev efter lange forhandlinger afsluttet d. 9. oktober 2009. Ukraines deltagelse i Energifællesskabet er et vigtigt skridt i landets gradvise integration i EU's indre marked for energi, som vil bidrage til at øge energiforsynings sikkerheden.

Der er i EU enighed om, at energieffektivitet er et af de bedste midler til at sikre energiforsynings sikkerheden. Mulighederne for energieffektiviseringer er specielt store i Østeuropa, hvor der f.eks. i Ukraine benyttes op til tre gange så meget energi pr. indbygger som det europæiske gennemsnit. Visse beregninger tyder på, at såfremt Ukraine opnår en energieffektivitet, der svarer til f.eks. Slovenien og Tjekkiet, vil landet stort set kunne blive uafhængigt af importeret gas. Det svenske EU-formandskab har derfor iværksat et initiativ til fremme af energieffektivitet i Østeuropa, som i første omgang skal fokusere på Ukraine. Initiativet sker i samarbejde med en række internationale finansielle institutioner, og der er identificeret mulige investeringsprojekter for op til 1,5 milliarder euro. På en konference i Stockholm d. 26. november 2009 vil der være mulighed for at tilkendegive økonomisk støtte til projektet fra enkeltlande. Danmarks muligheder for at bidrage økonomisk til projektet er på

nuværende tidspunkt under overvejelse. Fra dansk side er der herudover iværksat et bilateralt samarbejde med Ukraine bl.a. med henblik på at dele danske erfaringer med energieffektivitet.

Herudover er der under det Østlige Partnerskab, som blev lanceret i maj 2009, et vigtigt energisamarbejde mellem EU og seks østeuropæiske naboer (Ukraine, Hviderusland, Moldova, Armenien, Georgien og Aserbajdsjan). EU anlægger dermed en regional tilgang til energispørgsmål i tillæg til de bilaterale samarbejder, der eksisterer mellem EU og de enkelte nabolande.